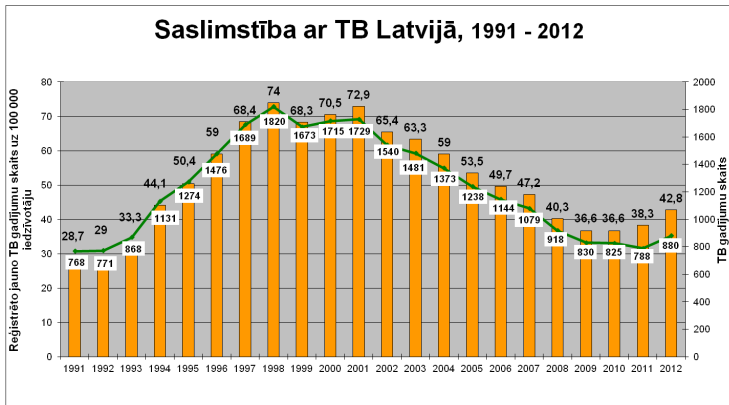

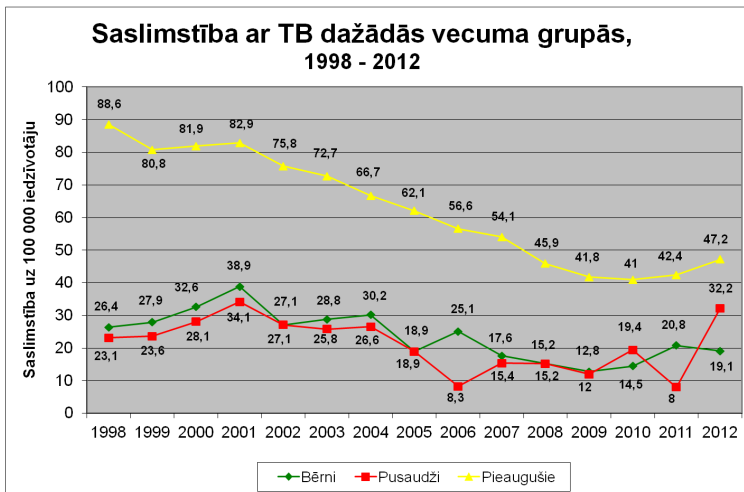
2013. gada 20. marts
 Nr. 04/03-2013

**Latvijas Pašvaldību savienībai
 LR pilsētu un novadu pašvaldību deputātiem
 LR pilsētu un novadu pašvaldību vadītājiem**

Par problēmām tuberkulozes apkarošanā valstī

Saslimstība ar tuberkulozi valstī pēdējos gados ir pieaugusi – 2011. gadā saslima 788, savukārt 2012. gadā jau par 12% vairāk – 880. Saslimstība pieaug arī bērnu un pusaudžu vidū (lūdzu skatīt attēlus – datu avots: VM „Slimību Profilakses un kontroles centrs” un SIA RAKUS stacionārs „Tuberkulozes un plaušu slimību centrs”).

Saslimstības pieauguma cēloņi ir meklējami ne tikai sociāli ekonomiskajā krīzē, daļēji tie saistīti ar veselības aprūpes sistēmu. Pateicoties LR Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas Sabiedrības veselības apakškomisijas izpratnei un atbalstam (īpašs paldies deputātiem A. Barčai, V. Orlovam un R. Ražukam) beidzot ir novērsta netaisnība plaušu slimību speciālistu darba apmaksā – pneimonologam tuberkulozes gadījumā aprūpes epizode bija novērtēta par trešdaļu zemāk nekā aprūpes epizode jebkuram citam speciālistam). 12. martā Veselības ministrija ir apstiprinājusi Tuberkulozes izplatības

ierobežošanas plānu 2013.–2015. gadam. Un tomēr – **Tuberkulozes izplatības ierobežošana nesekmēsies bez jūsu atbalsta.**

Pasaules Veselības organizācija pēc īpašas formulas veic aprēķinus, cik procentu no tuberkulozes gadījumiem valstī tiek diagnosticēti. Līdz 2010. gadam Latvijā tika diagnosticēti 90–100%, bet 2011. gadā – tikai 75% pirmreizēju ar tuberkulozi saslimušo. Pēc PVO aprēķiniem, 2011. gadā valstī netika diagnosticēti 300–400 tuberkulozes gadījumu, no kuriem 150–200 slimniekiem ir atklāta (bacilāra) tuberkulozes forma. Nav nekāda pamata uzskatīt, ka 2012. gadā šie rādītāji ir bijuši labāki.

Visefektīvākā intervence tuberkulozes izplatības ierobežošanā ir saslimšanas gadījumu (īpaši – bacilāro) savlaicīga diagnostika un izārstēšana. Nacionālais Veselības dienests reģionos līgumu slēdz ar veselības iestādēm, kuru akcionāri gandrīz visos gadījumos ir pašvaldības. No veselības iestāžu vadības (tātad arī no jums) ir atkarīgs, vai no kopējās rentgenoloģisko izmeklējumu kvotas pietiekams skaits tiek izdalīts

savlaicīgai tuberkulozes diagnostikai. Vai pietiks resursu telefona zvaniem un vēstulēm iespējamo tuberkulozes slimnieku meklēšanai. Vai šajā darbā palīdzēs ģimenes ārsti un sociālie darbinieki (tuberkuloze visbiežāk skar tieši dzīves pabērnus).

Tuberkulozes medikamentozā ārstēšana ir ilgstošs process (vismaz 6 mēneši), kura lielāko daļu pacients pavada ārpus slimnīcas. Tuberkulozes ārstēšana ir specifiska ar to, ka zāles drīkst dzert tikai mediķa uzraudzībā, tādēļ pacientam katru dienu jānododas pie ģimenes ārsta vai pneimonologa māsiņas. Visa sabiedrība ir ieinteresēta, lai tuberkuloze tiktu izārstēta – lai pacients patiešām ik dienu dotos pēc zālēm.

Pozitīvs piemērs ir Rīga, kur pašvaldība apmaksā sabiedriskā transporta pakalpojumus un izsniedz talonu produktu iegādei (katru reizi, kad pacients ierodas pēc zālēm). Arī par pastāvīgu patversmes klientu Rīgā var kļūt tikai tad, ja tiek veikta krūšu kurvja rentgenogramma, nepieciešamības gadījumā jānodod arī krēpu analīzes. Neatsverama ir sociālo dienestu palīdzība gadījumos, ja cilvēki bez noteiktas dzīves vietas pārtrauc ārstēšanos.

Kā negatīvu piemēru var minēt Aizkraukli, kur poliklīnikas vadība uzsāka „raganu medības”, piedraudēja ar tiesu un nesamaksāja plaušu slimību speciālistei par padarīto darbu (vecu ļaužu pansionātā bija saslimšanas gadījumi un ārstei, godprātīgi veicot savus pienākumus, pieauga apmeklējumu un izmeklējumu skaits). Rezultāts – speciālista nav, saslimstība ir gandrīz dubultojusies, savukārt iedzīvotājiem jānododas pie pneimonologa uz Jēkabpili vai Bausku.

Neviens no malas neatnāks un nepalīdzēs jūsu plaušu slimību speciālistam jūsu vietā. Tuberkuloze ir gaisa pilienu infekcija. Tā apdraud ne tikai dzīves pabērnus, bet arī jebkuru no jums, jūsu kolēģus, draugus, tuviniekus un arī bērnus. Un tuberkulozei ir vienalga, vai jūs esat koalīcijā vai opozīcijā.

Cerot uz jūsu izpratni un atbalstu
ar cieņu

asoc. prof. Alvils Krams
LTPSĀA valdes priekšsēdētājs